

Brussel, 19 december 2018

Advies 2018/20

Uitgebracht op eigen initiatief

Artikel 109 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Maatregelen in de strijd tegen de sociale fraude: prioriteiten van het Comité

In dit advies neemt het Comité kennis van een reeks maatregelen die voor 2019 voor het zelfstandigenstelsel worden vooropgesteld in het kader van sociale fraudebestrijding. Rekening houdend met hun kostprijs, prioriteert het deze maatregelen in het licht van de beschikbare budgettaire middelen als volgt:

- 1. Strijd tegen de fictieve aansluitingen : in deze strijd kan binnen een kort tijdsbestek en met een beperkte middeleninzet en vooruitgang geboekt worden;*
- 2. Datamining en data matching : de opsporing van alle mogelijke vormen van sociaal misbruik hierdoor kan aanzienlijk verbeteren;*
- 3. Register van de werkende vennoten : gegeven de grote kostprijs moet onderzocht worden in welke mate het mogelijk en wenselijk is om reeds gefaseerd van start te gaan;*
- 4. Sociale en fiscale schuldvergelijking : de werkzaamheden over het opzetten van dergelijk systeem in het stelsel van de zelfstandigen, verkeren nog in een beginstadium. Een reeks knelpunten moeten eerst worden opgelost vooraleer uitvoering kan worden gegeven aan de maatregel.*

Het Comité neemt kennis van een reeks maatregelen die voor 2019 worden vooropgesteld in het kader van sociale fraudebestrijding. Het prioriteert de maatregelen voorgesteld voor het zelfstandigenstelsel in het licht van de budgettaire middelen die het RSVZ ter beschikking heeft.

1 Context

Het Actieplan Sociale fraudebestrijding 2019 omvat 5 strategische doelstellingen voor sociale fraudebestrijding¹ die vertaald worden in 68 acties op nationaal en internationaal vlak. In het actieplan worden tevens 11 concrete maatregelen naar voor geschoven die in 2019 een bijkomend bruto rendement moeten opleveren van 102 miljoen EUR². Vier van deze maatregelen hebben uitsluitend betrekking op het sociaal statuut van de zelfstandigen³. Het gaat met name om:

- de invoering van een register van werkende vennoten en van een register van helpers,

¹ Lagere lasten op arbeid, eenvoudiger wetgeving en administratieve vereenvoudiging, hogere pakkans, meer slagkracht voor de sociale inspectiediensten en grensoverschrijdende sociale fraude.

² Bijlage 3 van het Actieplan 2019

³ Daarnaast zijn ook maatregelen specifiek voor de werknemersregeling en transversale maatregelen (bv. de verdere uniformisering en digitalisering van de backoffice van de sociale inspectiediensten in het kader van de "9 werven") opgenomen in lijst.

- de strijd tegen fictieve aansluitingen,
- de versterking van de datamining en van de datamatching en,
- de invoering van een fiscale en sociale schuldvergelijking voor het stelsel van de zelfstandigen.

2 Financiering van de maatregelen

2.1 Raming van de kostprijs en opbrengst van de maatregelen in het sociaal statuut

Voor de maatregelen in het sociaal statuut wordt het totale rendement voor 2019 geraamd op 6,4 miljoen EUR. Rekening houdend met de kost van de maatregelen, wordt de uiteindelijke netto-opbrengst geschat op 3,7 miljoen EUR.

Tabel 1 . Maatregelen met de kostprijs zoals voorgelegd in de begrotingsbesprekingen (in miljoen EUR)

Maatregel	ROI TOT.	Kostprijs	Dienst	Netto-opbrengst
Register van de helpers + werkende vennoten	3,325	-1,3	RSVZ	2,025
Datamining datamatching	1,152	-0,6	RSVZ	0,552
Fiscale balans zelfstandigen	1,5	-0,728	RSVZ	0,772
Heraansluitingen - Schijnzelfstandigen	0,42	-0,1	RSVZ	0,32
Totaal	6,397	-2,728		3,669

Bron : Budgettaire notificaties van 28 september 2018

2.2 Bijkomende middelen voor de Openbare Instellingen van Sociale Zekerheid (OISZ)

Van de 102 miljoen EUR aan bijkomende ontvangsten die men uit de 11 concrete maatregelen verwacht te genereren, zal 2 miljoen EUR aan de OISZ worden toegewezen voor de uitvoering ervan. Van deze 2 miljoen EUR, zal 500.000 EUR toekomen aan het RVSZ.

3 Advies van het Comité

Het Comité is tevreden met de maatregelen die voor 2019 worden voorgesteld voor het zelfstandigenstelsel. Het Comité stelt vast immers dat ze in lijn zijn met de aanbevelingen die het ABC in het verleden formuleerde in het kader van de sociale fraudebestrijding.

Het stelt echter vast dat het budget van 500.000 EUR dat aan het RSVZ wordt toegewezen voor de uitvoering van deze maatregelen, ver beneden de jaarlijkse kostprijs ligt die hiervoor door het RSVZ werd geraamd.

Tabel 2. Jaarlijkse kostprijs van de maatregelen opgenomen in de begrotingsnotificaties in EUR⁴

	Jaar X	X+1	X+2	X+3	X+4	X+5
Register werkende vennoten	1.110.250	213.750	213.750	213.7500	213.750	213.750
Datamining	592.000	290.000	290.000	290.000	290.000	290.000
Heraansluiting (AFA)	172.000	121.000	121.000	121.000	121.000	121.000
9 werven	205.000	475.000	275.000	-	-	-
Helpers	517.000	195.000	195.000	195.000	195.000	195.000

Bron : Dienst ECL, RSVZ

Het Comité meent dan ook dat het RSVZ het voorgestelde pakket maatregelen niet integraal zal kunnen realiseren, zonder extra financiering bovenop de voorziene 500.00 EUR. Men zal dus prioriteiten moeten stellen. Het Comité ziet deze als volgt :

1. Strijd tegen de fictieve aansluitingen
2. Datamining en data matching
3. Register van de werkende vennoten
4. Sociale en fiscale schuldvergelijking

Het Comité merkt op dat een gefaseerde of gedeeltelijke uitvoering van de vooropgestelde maatregelen onvermijdelijk gevolgen heeft voor de jaarlijkse opbrengsten, die hierdoor lager zullen uitvallen dan initieel begroot.

3.1 Strijd tegen de fictieve aansluitingen

Het Comité beveelt aan om in de eerste plaats verder uitvoering te geven aan de strijd tegen fictieve aansluitingen. Hier kan immers met beperkte middelen inzet en binnen een kort tijdsbestek vooruitgang geboekt worden. Als voorbeeld verwijst het Comité naar het recente voorstel om het aantal heraansluitingen na schrapping wegens fictieve aansluiting te beperken via een kleine ingreep in de reglementaire basis.

3.2 Datamining en -matching

Het Comité is van mening dat in tweede orde moet worden ingezet op de verdere versterking van processen inzake datamining en datamatching. Het meent dat deze versterking de doeltreffendheid van de opsporing van de mogelijke gevallen van sociaal misbruik aanzienlijk kan verbeteren en een meer gerichte controle ervan kan toelaten. Deze maatregel heeft bovendien een positieve impact op alle situaties van sociale fraude.

⁴ In tegenstelling tot tabel 1, wordt in deze tabel naast de werkingskosten ook rekening met personeelskosten

3.3 Register van werkende vennoten

Omdat het opzetten van een register van de werkende vennoten, een grootschalig project is dat een middeleninzet vergt, die - in de beginfase - het jaarlijks bedrag van 500.000 EUR ruim overschrijdt, is het Comité van oordeel dat moet onderzocht worden in welke mate het mogelijk en wenselijk is om de maatregel gefaseerd in te voeren (en welke timing dan kan worden aangehouden). De doeltreffendheid van maatregel hangt af van de mate waarin deze nieuweverplichting door de vennootschappen wordt nageleefd. De invoering van het register veronderstelt dus niet enkel de uitbouw van een registratietool maar vergt eveneens de nodige investering in controle-⁵ en sanctiemechanismen^{6 7}. Zonder deze begeleidende maatregelen is het risico groot dat de oprichting van het register van de werkende vennoten niet het verwachte voordeel oplevert in de strijd tegen de sociale fraude en dus ook niet leidt tot de geraamde opbrengsten.

Het Comité herinnert er verder ook aan dat het noodzakelijk is dat de invoering van de registratieplicht wordt voorafgegaan door een grootscheepse informatiecampagne waarin de vennootschappen worden uitgenodigd om de vereiste gegevens in het register in te voeren. Ook hiervoor dient het nodige budget te worden voorzien.

Tot slot neemt het Comité kennis van de mogelijke intentie om samen met de invoering van een register van werkende vennoten ook een register van de helpers aan te leggen. Hoewel deze maatregelen een gemeenschappelijk doel voor ogen hebben (inzonderheid de strijd tegen de frauduleuze constructies), moeten ze volgens het Comité afzonderlijk van elkaar worden uitgewerkt en doorgevoerd. Het opzet en de technische uitwerking van deze registers zal immers zeer verschillend zijn.

3.4 Fiscale en sociale schuldvergelijking

In vergelijking met de overige drie maatregelen, heeft de invoering van een systeem van fiscale en sociale schuldvergelijking voor het Comité de laagste prioriteit. Het wijst er immers op dat de werkzaamheden over het opzetten van dergelijk systeem in het stelsel van de zelfstandigen, nog in een beginstadium verkeren. Talrijke knelpunten moeten nog worden opgelost, onder meer inzake de betrokkenheid van de socialeverzekeringsfondsen, de rol van het RSVZ of de manier om rekening te houden met het systeem van voorlopige bijdragen. Zolang hiervoor geen oplossing wordt gevonden, kan deze maatregel niet worden gerealiseerd.

---

⁵ Via datamining en datamatching

⁶ De uitbreiding van het systeem van administratieve geldboetes.

⁷ Het Comité brengt in herinnering dat de mogelijkheid om administratieve geldboetes op te leggen wegens geen of onvolledige registratie, in de eerste plaats moet aangewend worden om vennootschappen die hardnekkig weigeren te registreren, te sanctioneren. De voorafgaande procedure van contactname en verwittigingen moet er echter toe leiden dat vennootschappen te goeder trouw uiteindelijk hun verplichtingen vervullen en dus niet gesanctioneerd worden.

3.5 9 werven

Tot slot merkt het Comité nog op dat het RSVZ ook verantwoordelijk is voor de implementatie van de "9 werven"⁸ binnen zijn organisatie. Er werd weliswaar een budget vrijgemaakt voor de uitvoering van de projecten die gemeenschappelijk zijn voor alle OISZ, maar aan het RSVZ werd geen enkele financiering toegewezen voor de ontwikkeling en aanpassing van de eigen informatica-infrastructuur en toepassingen. Het Comité onderstreept dat de uitvoering van de 9 werven niettemin bijkomende budgettaire inspanningen betekent voor het RSVZ, bovenop de andere maatregelen die moeten worden uitgewerkt.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 19 december 2018,

**Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris**

**Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter**

---

⁸ Deze beogen de verdere uniformisering en digitalisering van de backoffice van de sociale inspectiediensten, teneinde onder meer de uitwisseling van gegevens, en dus de strijd tegen de sociale fraude, te verbeteren.

